

PROTOKOLL

24. novembril 2020

Algus kell:	13.00
Lõpp kell:	15.25
Toimumiskoht:	Seoses epidemioloogilise olukorraga toimus koosolek elektrooniliselt Zoom-i keskkonnas
Juhatas:	Kalle Hamburg
Protokollis:	Riin Kurrikoff
Võtsid osa nõukoja liikmed:	Kalle Hamburg, Aret Vooremäe, Helena Pärenson, Andre Veskioja, Hanna Tamsalu, Margus Voitk, Mati Tuvi, Raimond Strastin, Vahur Tõnissoo, Airi Vetemaa
Kutsutud:	Leho Verk, Angelika Nöps, Riin Kurrikoff, Meriliis Liiv.
Puudus:	Tanel-Taavi Bulitko

Päevakorra kinnitamine:

1. Statistikat aastatest 2015-2020 ja ülevaade 2020. aasta senisest tegevusest (Leho Verk)
2. Nõuandeteenistuse eelarvest 2020 (tegelik 10 kuud) ja 2021 (prognoos) (Leho Verk)
3. Koolituskavast 2021. aastaks (Angelika Nöps), arutelu ja ettepanekud.
4. Koolituste vastavuse kinnitamine avalduste alusel.
5. Muud ja kohapeal algatatud teemad.

Päevakorra täiendamiseks ettepanekuid ei tehtud. Päevakord kinnitati ühehäälselt.

1. Statistikat aastatest 2015-2020 ja ülevaade 2020. aasta senisest tegevusest (Leho Verk)

Leho Verk andis ülevaate MES nõuandeteenistuse 2015-2020 tegevusest. Nõustamise maht on aastast aastasse vähehaaval kasvanud, erandiks kujuneb käesolev aasta, kus seoses COVID-19 pandeemiaga maht pisut väheneb. Esimene täiskalendriaasta oli 2016, siis osutati nõustamisteenust ca 21 000 tundi. Eelmisel, 2019. aastal oli see arv juba üle 26 000. Keskmise ühe nõustamislepingu maht on ligikaudu 29 tundi. Unikaalseid kliente (erinevate klientide arv) seni umbes 3 200. Valdkondlikult esikohal taimekasvatuse 27%, loomakasvatuse 23%, nõuetele vastavus 19%, toetuste taotlemine ja finantsmajandus 16%, muu (mesindus, metsandus jne) 15%. Konsulendid on kokku osalenud erinevatel koolitustel peaaegu 15 000 tundi. Klientide

rahulolu on väga kõrge nii MES-i kogutava tagasiside kui MAK-i vahehindamise tulemustes. Nõuandeteenistuses on juurutatud *online* rakendused kliendi- ja dokumendihalduseks ning ISO standardile vastav kvaliteedijuhtimissüsteem (sertifitseeritud AS Metrosert poolt esmakordselt 2017 ja resertifitseeritud 2020). Nõustamismetoodika kursuse, mis on eelduseks konsulendi kutse taotlemisel, on läbinud pea 80 inimest, neist üle 40 on kutse ka taotlenud ja saanud. Ka praegu käib MES-i poolt finantseerituna järjekordne nõustamismetoodika koolitus, kus osaleb 14 inimest. Kutsega konsulendid on olemas ka mõnes valdkonnas, kus neid varem ei olnud (põllu- metsa ja aiasaaduste väiketöötlemine). Oleme uuendanud veebisaidi www.pikk.ee platvormi ja jõudumööda uuendame/täiendame ka sisu, mida on sinna pikkade aastate jooksul kogunenud väga palju. Valminud on nõuetele vastavuse auditi rakendus, mis on kasutatav nii arvutis, tahvelarvutis kui telefonis, töös on sarnased rakendused ka mahetootmise ja KSM nõuetele. MES on Euroopa nõuandeorganisatsioonide katusorganisatsiooni EUFRAS liige.

2020. aasta on olnud raske, nagu paljudes teisteski valdkondades. Peale kevadist eriolukorra väljakuulutamist kohapealne nõustamine sisuliselt katkes kaheks kuuks Saaremaal ja vähenes olulisel määral kõikjal. Taastumine algas pindalataotluste perioodiga, mil nõustamine (kõiki ohutusreegleid järgides ja isikukaitsevahendeid kasutades) siiski toimus samas mahus, kui eelmisel aastal. See oli tootjatele ka ülioluline, kuna PRIA bürood olid suletud kuni juunikuuni. Aasta kokkuvõttes jääb töömaht suurusjärgus 10% väiksemaks kui eelmisel aastal. Kuna tulud ja kulud on väga tugevas võrdelises seoses (valdav osa tuludest kulub konsulentide töötasuks ja kaasnevateks maksudeks), siis tulemi mõttes loodame aasta lõpetada miinusesse langemata. Probleemiks on olnud mitmete plaanitud koolituste ja seminaride ärajäämine „tänu“ epidemioloogilisele olukorrale, kuid koolitusi on olnud piisavalt, et nõutud individuaalne koolitusmaht oleks võimalik täita.

Andre Veskioja: kas koolitusi oleks võimalik teha veebi teel?

Leho Verk: jah, tegelikult juba teemegi. Küllap jääb ka viiruse taandudes nii, et osa koolitusi toimuvad veebi teel.

Informatsioon võeti teadmiseks.

2. Nõuandeteenistuse eelarvest 2020 (tegelik 10 kuud) ja 2021 (prognoos) (Leho Verk)

Eriolukorra väljakuulutamisest alates oleme olnud eelarvest maas, puudujääk on 10% või veidi üle selle. Aasta kokkuvõttes ootame (10 kuu tulemuste pealt) müügikäibeks ligikaudu 960 000, aga päris keeruline on viimast kaht kuud prognoosida. Mitmed konsulendid vormistavad oma lepinguid aasta lõpus tagantjärele, see avaldab tulupoolele positiivset mõju, kuid teisalt avaldab praegune epidemioloogiline olukord kindlasti negatiivset mõju.

2021. aasta eelarve tulu jääb prognoosi kohaselt samasse suurusjärku, eelarves on tulupoolel 962 500 eurot. Perioodi lõpp, suuri taotlusvoore on tõenäoliselt vähem kui varasematel aastatel, mistõttu väheneb toetuste taotlemise nõustamine. Aasta esimestel kuudel avaldab veel mõju ka COVID-19. Loodame, et 2021. aasta II poolaastaks on see probleem taandunud. Kuna püsikulud jäävad võrreldes selle aastaga samaks või pigem veidi kasvavad, siis on eelarve esmakordselt koostatud negatiivse tulemiga, -14 000 eurot. Loodame, muidugi, paremat tulemust.

Informatsioon võeti teadmiseks.

3. Koolituskavast 2021. aastaks (Angelika Nöps), arutelu ja ettepanekud.

Seoses COVID-iga ei ole õnnestunud ellu viia koolituskava sellisel kujul, nagu ta aasta tagasi kinnitati. Samuti ei ole MeM uusi koolitusi tellinud hangetega meetmest 2.3, kuna selle meetme eelarve on ammendunud. Erandiks oli riskijuhtimise koolitus, mille hange toimus aasta esimeses pooles. Kokku tuleb 4 moodulit, neist esimene, üldmoodul, toimub veel sel aastal ja järgmised 3 moodulit 2021. MESi poolt finantseerituna toimub nõuetele vastavuse koolitus (kõik koolituspäevad veel sel aastal). Järgmise aasta koolituskavast on esialgu vaid visand, kuna puudub ülevaade, millised on võimalused. Loodetavasti ministeeriumi esindaja saab kommenteerida. Ootame kõigilt partneritelt sisendit, milliseid koolitusi on teie arvates konsulentidele vaja korraldada.

Helena Pärenson: Kuna see on tänaseks reaalsus, et tulemas on kaks vaheaastat, siis praegune meetmete raamistik kestab vähemalt 2022. aasta lõpuni. Tegeleme käsunduslepingu nr 180 pikendamisega. Oleme taotlenud nõustajate koolituse meetmesse juurde lisaraha, selle eest oleks võimalik koolitusi hankida. Käivitub ka nõustajate järelkasvu meede, mis praegu ootab Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika seaduse muudatuse taga. Teadus-arendusosakonnas on uus töötaja Liivi Aume-Jänes, kes muuhulgas tegeleb ka nõustajate järelkasvuga. Selle perioodi meetmena on tegu puhtalt koolitusega, järgmise perioodi sekkumisena nii koolitamine kui värbamine. Samuti on uue sekkumisena ette nähtud kogu AKIS-e toetuseks mõeldud tugistruktuuri toetus.

Airi Vetemaa: see 2021. aasta koolituskava - kui me teda praegu koostame ja kinnitame, siis kui palju sinna varu saab jätta? See oleks oluline, kui maailm taas „lahti läheb“, siis oleks võimalik välislektoreid kaasata. Angelika Nöps: koolituskava on „elus“ dokument, mis ei ole kivisse raiutud. Haaramme alati heast pakkumisest kinni kui eelarves on vahendeid. Leho Verk: vahendeid oleme seni arenduskulude eelarvest alati leidnud, ükski hea idee ei ole veel raha taha jäänud. Püüame nii hoida ka 2021. aastal. Kindlasti on hea mõte koolituskava praegu mitte „kinni kirjutada“, kui olud muutuvad, saame paindlikult reageerida.

Kalle Hamburg: Kuidas tõsta erapooletute konsulentide pädevust? Täna on jäme ots sisendifirmade nõustajate käes, kes ei jäta kasutamata võimalust müüa nii palju kui võimalik. Neil on ka palju värsket infot, mida nad saavad oma kanalite kaudu. Ainus, millega me saame võistelda, on koostöö teadusasutustega. Eriti raske on infole ligi saada noortel, alustavatel konsulentidel. Kas selliseks tegevuseks on MeM-ist võimalik lisaraha saada?

Andre Veskioja: Teadus saab raha juurde küll, aga MeM-il on lisaraha vaid 2021. aastaks, praegu käib eelarvestamine ühe aasta kaupa.

Hanna Tamsalu: Palju teavet liigub üritustel, mis pole vormistatud koolitustena. Pakun idee õppekava koostamiseks, mis koosneks kolmest moodulist: I Personaalne enesetäiendus (konsulendile olulisel teemal uue materjali omandamine erinevatest allikatest), II Praktiline enesearendus (ettevõttes, teadus-arendusasutuses vms), III Teabe jagamine kolleegidega (omandatud teadmiste ja kogemuste edastamine teistele konsulentidele, õpiringi taoline formaat). Koolitusena vormistatult annaks see võimaluse maksimaalselt individuaalseks ja paindlikuks enesetäienduseks, „teenides“ samal ajal ka kohustuslikke koolitustunde.

Otsustati: 2021. aasta koolituskavaga tuleb edasi tegeleda, kinnitamine hiljem kirjaliku protseduuriga. Hanna, Angelika ja Leho tegelevad sellise õppekava ideega edasi, püüame veel sel aastal peamised pidepunktid paika saada koos juriidilise analüüsiga (vastavus Täiskasvanute koolituse seadusele).

4. Koolituste vastavuse kinnitamine avalduste alusel.

Vaadati läbi laekunud taotlused (varem saadetud koos koosoleku kutsega). Kuna osa liikmeid pidi varem lahkuma, teeb nõukoda otsuse koolituste vastavaks tunnistamise/mittetunnistamise kohta kirjaliku protseduuriga lähiajal.

5. Muud ja kohapeal algatatud teemad

Helena Pärenson: innovatsiooninõustamine erineb senisest põhitegevusest, kuid on kesksel kohal uues ÜPP strateegias. Sellega peame arvestama ja inimestele vastava ettevalmistuse andma.

Hanna Tamsalu: innovatsiooniprotsesside nõustamise teemal korraldas PMK ka innovatsioonilaagri, millel osalenud konsulentide taotlused ootavad heakskiitmist. Leho Verk: järgmisel korral vormistame sellise ürituse kohe algusest peale koolitusena. PMK ei saa seda teha, aga MES saab.

Leho Verk: konsulendid saavad kaasata nõustamisse eksperte. Seda on vähesel määral tehtud, kuid tuleks rohkem kasutada. See annab võimaluse teaduritel otse tootjatele suunatud praktiliste nõuannetega tegeleda, aitab kaasa innovatsiooniprotsessidele ja konsulendid, kes töötavad koos eksperdiga, saavad samuti uusi teadmisi. Arutleme ETKI ja EMÜ-ga edasi, kuidas seda tegevust oleks võimalik korraldada nii, et kõik osapooled oleksid huvitatud.

Vahur Tõnissoo: koosoleku alguses oli natuke juttu ka nn Jüri Metsa visioonist. Kas selles dokumendis on ka midagi, mida võiks kõrva taha panna?

Leho Verk: Materjalis on rõhutatud riskijuhtimist, mis on väga positiivne. See on tähtis teema, millega tegeleda ja oleme tegelenud ka. Välja on töötatud ja hangitud mahukas, neljast moodulist koosnev õppekava, mis käivitub veel sel kuul. Suur osa sellest dokumendist keskendub aga kriitikale, mitte uutele ideedele. Osa kriitikast vastab tõe ja me teame kitsaskohti ehk pareminigi. Paraku paljud asjad, mis praeguse süsteemi juures on vildakad, tulenevad pigem ülereguleerimisest ja omaaegsetest valikutest meetme disainimisel. Seda on kinnitanud ka nii Tallinna Ülikooli poolt läbi viidud nõustamise uuring <https://www.agri.ee/sites/default/files/content/uuringud/uuring-2018-mak-2018-noustamine-asendamine.pdf> Põllumajandusuuringute Keskuses valminud teadmussiirde uuring https://maainfo.ee/public/files/Teadmussiirde_uuring_lopparuanne_12-02-20_lingitav.pdf kui MAKi vahehindamine <https://www.agri.ee/sites/default/files/content/uuringud/uuring-2019-mak-2014-prioriteedid-1-6-vahe.pdf>

Päris uusi ja värskeid ideid selles dokumendis siiski väga palju ei ole või on nad praktikasse rakendamatud. Eks väljastpoolt vaadates tunduvad protsessid sageli lihtsamad, kui nad tegelikult on.

Nõuandva nõukoja liikmed

Mati Tuvi /allkirjastatud digitaalselt/
Andre Veskioja /allkirjastatud digitaalselt/
Airi Vetemaa /allkirjastatud digitaalselt/
Aret Vooremäe /allkirjastatud digitaalselt/
Hanna Tamsalu /allkirjastatud digitaalselt/

Raimond Strastin/allkirjastatud digitaalselt/
Helena Pärenson /allkirjastatud digitaalselt/
Vahur Tõnissoo /allkirjastatud digitaalselt/
Margus Voitk /allkirjastatud digitaalselt/
Kalle Hamburg /allkirjastatud digitaalselt/